

Prof. J. Nathans

Het MAB vóór 50 jaar

juli/augustus 1932

‘In de periode van enorme prijsdaling die wij thans doormaken, waarin de goederenprijzen nog steeds afbrokkelen tot laagtepunten die men aanvankelijk voor onmogelijk zou hebben gehouden, waarin een aanpassingsproces van kosten en lonen zich op alle gebied voltrekt en waarin productie, handel en verkeer onder zwaren inflatiedruk den omvang hunner omzetten zien teruglopen, zijn enkele trambedrijven hier te lande er toe overgegaan, hun tarieven te verhoogen, teneinde hun rekening van ontvangsten en uitgaven in evenwicht te houden.’ Aldus luidt de aanhef van het hoofdartikel waarin drs. G.L. Groeneveld en ir. B.A. de la Houssaye de invloed van tariefswijzigingen op de verkeersomvang bij het Amsterdamse trambedrijf aan een onderzoek onderwerpen. Evenals Abraham Mey die wij in het juni-nummer op het terrein van de statistiek tegen kwamen waren beide auteurs destijds verbonden aan de P.T.T.; zij maakten derhalve een uitstapje op andermans terrein. Bij hun onderzoek naar de elasticiteit van de vraag maakten zij gebruik van de mathematische analyse van een aantal tijdreeksen. Met dit artikel ging de redactie van het MAB naar ik meen, er voor de eerste keer toe over de tot dusverre usantiële grenzen van het literatuuraanbod te overschrijden; van een doorbraak kan echter nog niet worden gesproken. Er zal nog heel wat water naar de zee moeten stromen voordat wiskundige methoden de erkenning krijgen waar zij recht op hebben.

In 1931 stortte het concern van Ivar Kreuger, waarin o.m. de werkmaatschappij was opgenomen welke de in ons land zo bekende ‘Zwaluw-lucifers’ fabriceerde, ineen. De groei van het concern was te danken geweest aan het bijzondere organisatievermogen en de financieringskwaliteiten van Kreuger, maar ook aan diens onwettige manipulaties. ‘Uit het buitenland’ maakt melding van een bericht in de New York Times waarin staat dat in Amsterdam de Kreuger-affaire beschouwd wordt als een unicum in de geschiedenis van het bedrijfsleven. Het artikel eindigt met de opmerking dat de meest betreuwenswaardige fout door de internationale financiers is begaan, toen zij zijn afgegaan op balansen die niet waren voorzien van een goedkeurende verklaring van welbekende accountants. De public accountant kan, aldus de New York Times, veel produktiever werk doen wanneer hij in de gelegenheid is dit te verrichten vóór tot afsluiten van financiële transacties wordt overgegaan, dan de lijkschouwing die hun in deze affaire werd toebedeeld.

In de Certified Public Accountant van april 1932 wordt een caricaturaal voorbeeld gegeven van een waardeloze accountantsverklaring, welke beter achterwege gelaten kan worden. Schrijver vindt bovendien dat in de verklaring nader gepreciseerd moet worden voor welk speciaal doel de accountant de gegevens heeft verzameld, daarmee uitschakelend dat de verklaring voor andere doeleinden kan worden gebruikt. In een voorbeeld voor een redactie van de verklaring tref ik volgende passages aan:

- . . . audited the accounts of . . . with the idea of establishing the financial position of the said company for credit purpose
- . . . The liability of this firm under this certificate is confined to those who have dealt directly with it . . .
- . . . We caution the use of this report in any way inconsistent with the purposes expressed herein . . .